"مجله علوم زراعی ایران"
جلد دوم، شماره ۱، ۱۳۷۹

بررسی تأثیر تراکم‌های مختلف بوته بر عملکرد و اجزاء عملکرد چهار رقم گندم در منطقه اهواز

Effect of plant densities on yield and yield components in four cultivars of wheat in Ahvaz region.

مختار قبادی[۱]، علی کاشانی[۲] و رضا مامقانی[۳]

چکیده

به منظور بررسی تأثیر تراکم‌های مختلف بوته بر عملکرد و اجزاء عملکرد چهار رقم گندم نان ، آزمایشی در سال زراعی ۷۷-۱۳۷۶ در مزرعه آزمایشی دانشکده کشاورزی دانشگاه شهید چمران اهواز به اجرا گذاشته شد. آزمایش بصورت فاکتوریل و در قالب طرح بلوک‌های کامل تصادفی با چهار تکرار انجام گرفت . فاکتورها شامل رقم در چهار سطح (فلات ، اترک ، ویناک و مارون) و تراکم بوته درپنج سطح (۲۰۰ ، ۳۰۰ ، ۴۰۰ ، ۵۰۰ و ۶۰۰ بوته در مترمربع) بودند.نتایج آزمایش نشان داد که اثر رقم بر روی عملکردهای بیولوژیک ، دانه ،کاه و شاخص برداشت در سطح ۱ % معنی‌دار شد . اثر تراکم بوته در مترمربع نیز بر روی این صفات (به استثنای عملکرد کاه) معنی دارشد ولی اثر متقابل آنها معنی دار نگردید. رقم اترک با ۵۷۲۸/۷ و مارون با ۴۳۱۵/۵ کیلوگرم در هکتار به ترتیب دارای بیشترین و کمترین عملکرددانه بودند . باافزایش تراکم بوته درمترمربع، عملکرد بیولوژیکی افزایش یافت. بیشترین عملکرد دانه در رقم‌های فلات و اترک در تراکم ۵۰۰ بوته و در رقم‌های ویناک و مارون در تراکم ۶۰۰ بوته حاصل گردید. در مطالعه اجزای عملکرد نیز مشخص شد که اثرات رقم وتراکم بوته بر روی تعداد سنبله در متر مربع ، تعداد سنبلچه در سنبله ، تعداد دانه در سنبله و وزن هزار دانه در سطح ۱ % معنی دار بود ، ولی اثرمتقابل فقط برای تعداد سنبله در مترمربع و وزن هزاردانه معنی دار شد . بیشترین تعدادسنبله در مترمربع در رقم ویناک ، بیشترین سنبلچه در سنبله وتعداد دانه در سنبله در رقم اترک وبیشترین وزن هزار دانه مربوط به رقم مارون بود . در هر چهار رقم ، با افزایش تراکم بوته در واحد سطح ، تعداد سنبله در مترمربع تنها مؤلفه‌ای از اجزاء عملکرد بود که افزایش نشان داد .

واژه‌های کلیدی: گندم، تراکم، عملکرد، اجزای عملکرد، دانه وکاه، شاخص برداشت.

مقدمه

میزان عملکرد گندم تحت کنترل دوعامل ژنوتیپ و محیط است . ارقام مختلف پتانسیل عملکرد متفاوتی از خود نشان می‌دهند ، حتی یک رقم نیزاز منطقه‌ای به منطقه دیگر عملکرد یکسانی ندارد (نورمحمدی وهمکاران ،۱۳۷۶) . به طور کلی بمنظور افزایش تولید گندم درواحد سطح ، انجام توأم عملیات به زراعی وبه نژادی ضروری به نظر می‌رسد و هنگامی که این دو روش همراه یکدیگر به کار گرفته شوند از ثمربخشی بیشتری برخوردار خواهندبود (گاردنر و همکاران، ۱۳۷۳) . برخی اعتقاد دارند که گندم به دلیل داشتن خاصیت

تاریخ دریافت: ۱۳۷۸/۷/۸ تاریخ پذیرش: ۱۳۷۹/۳/۱۲

۱ـ کارشناس ارشد زراعت
۲و ۳ـ به ترتیب استاد و دانشیار دانشگاه شهید چمران ـ اهواز

[Downloaded from agrobreedjournal.ir on 2026-11-08]

[DOR: 20.1001.1.15625540.1379.2.1.6.3]